

torek, 21.06.2016

<http://www.delo.si/sobotna/od-triglava-do-mont-blanca.html>,

Portret tedna: Alenka Bratušek

Na slovenski politični Triglav je splezala bliskovito hitro. Zdaj je na evropskem političnem Mont Blancu.

[Ali Žerdin](#), [Sobotna priloga](#)

sobotnaPRILOGA

pet, 12.09.2014, 21:00

Ključne besede:

• [Alenka Bratušek](#)

Vzpon Alenke Bratušek na slovenski politični Triglav je bil bliskovit. Leta 2011 je bila še relativno neznana uradnica na ministrstvu za finance. Z izvolitvijo v parlament je postala šefica parlamentarnega proračunskega odbora. Januarja 2013, z začetkom politične krize, pa se ji je odprla pot proti nebu. V istem dnevu sta namreč tako tedanji predsednik vlade Janez Janša kot Zoran Janković, vodja opozicijske Pozitivne Slovenije, vknjižila negativne ocene komisije za preprečevanje korupcije. Janši se je vlada začela sesuvati, Zoran Janković pa se je moral, če je želel doseči, da bi vodenje države prevzele opozicijske sile, umakniti v senco. In ta dvojni sestop z oblasti – Jankovičev in Janšev – je dramatično spremenil silnice slovenske politike in hkrati Alenko Bratušek katapultiral proti vrhu.

No, v prvem koraku le do Kredarice; sredi januarja 2013 je Zoran Janković, ustanovitelj in karizmatični predsednik Pozitivne Slovenije, s stisnjenimi zobmi podpisal odstopno izjavo. Podpis pod odstopno izjavo (ki je stopila v veljavo šele z izvolitvijo Alenke Bratušek za predsednico vlade) je odprl pot za postavitve nove vladajoče koalicije. Januarja 2013 je Alenka Bratušek postala poslovodkinja Pozitivne Slovenije. Poslovodkinja zato, ker je vodenje stranke prevzela po Jankovičevem odstopu, a brez kongresa, ki bi jo izvolil za predsednico. S tem, ko je postala poslovodkinja Pozitivne Slovenije, je lahko nastala nova vladajoča koalicija. Nova vladajoča koalicija pa je omogočila zamenjavo vlade. In omogočila je vzpon Alenke Bratušek s Kredarice na vrh Triglava. Februarja 2013 je postala predsednica vlade, mesec dni pozneje pa je sestavila še vladni kabinet.

Zakaj je bil hiter vzpon iz politične anonimnosti do funkcije predsednice vlade možen? Četudi je slovenski politični prostor začel nastajati leta 1988, je bil ta leta 2013, četrto stoletje pozneje, še vedno zelo fluiden. Liberalna demokracija – Alenka Bratušek je sredi prejšnjega desetletja na listi LDS kandidirala za funkcijo v kranjskem mestnem svetu in bila izvoljena – je po več kot desetletni politični prevladi skorajda izhlapela. Na desnici je obstajala le ena politična stalnica: SDS – pa še ta je zgrajena okrog karizme Janeza Janše. Jankovičev projekt Pozitivne Slovenije je bil postavljen čez noč, z veliko energije in malo jasne strukture. In zgrajen je bil okrog ene osebnosti. Dinamiko znotraj fluidnega političnega prostora pa je leta 2013 pospeševal še vstajniški val, nezadovoljen s »staro« politikom.

Hkrati pa Alenka Bratušek vendarle ni bila povsem nepopisan, »nov« politični list. Če je na lokalnih volitvah sredi prejšnjega desetletja kandidirala na listi LDS, je leta 2008 na parlamentarnih volitvah kandidirala za stranko Zares. Sledil je še en prestop; leta 2010 je na lokalnih volitvah podprla listo Hermine Krt, bančnice, ki se je potegovala za župansko funkcijo v Kranju. Leta 2011 je kandidirala za Pozitivno Slovenijo. Danes vodi Zaveznštvo, ki je opremljeno še z njenim imenom. V slabem desetletju je bila torej povezana s petimi državnimi ali lokalnimi političnimi projekti ali organizacijami. Pripadnost političnemu projektu je zamenjala nekako na vsaki dve leti. Res pa je, da je v letih, ko je prehajala z enega političnega projekta proti drugemu, ohranila stabilen status vplivne državne uradnice na ministrstvu za finance, odgovorne za pripravo državnega proračuna. In ne moremo trditi, da je prehajanje z enega političnega projekta proti drugemu znak čistega političnega oportunitizma. Od projekta do projekta, od organizacije do organizacije je prehajala nekako tako, kot so projekti nastajali in ugašali.

Ostalo je bolj ali manj znano. Po dvojnem sestopu z oblasti - Jankovičevem in Janševem - je lahko sestavila novo vladajočo koalicijo. Maja 2013 je šla kot predsednica vlade na prvi sestanek evropskega sveta. In ob robu prve pomembnejše poti v tujino se je sestala s predsednikom luksemburške vlade Junckerjem. No, Jean-Claude Juncker tedaj ni bil le šef izvršne veje oblasti države, ki ima štirikrat manj prebivalcev od Slovenije. Tik pred sestankom z Alenko Bratušek je končal funkcijo šefa evrske skupine. Hkrati pa je bilo maja 2013 jasno, da se Junckerjeva politična kariera še ni končala. Zakaj je lanski sestanek z Junckerjem pomemben? Maja 2013 se je zdelo, da se je Juncker z Alenko Bratušek sestal zato, da bi podprl njen reformni načrt.

Reformni načrt slovenske vlade je v marsičem nastajal nekje med Brusljem, Frankfurtom in Washingtonom. Ter Berlinom. Julija 2013 je Alenka Bratušek obiskala prav Berlin, kolegico Angelo Merkel. V zameno za podporo reformnemu programu - karkoli naj bi to pomenilo - je Alenka Bratušek nemški sogovornici obljubila pospešeno privatizacijo. A oznako »privatizacija« velja jemati z rezervo. Nemčija je namreč izrazila interes za investicije v tiste kose slovenske ekonomije, ki so v delni ali popolni državni lasti, ob tem pa ni rečeno, da so nemške korporacije, ki bi investirale v Slovenijo, v popolni zasebni lasti. Družba Fraport, denimo, ki je že kupila Aerodrom Ljubljana, je v večinski javni lasti. Nemški Telekom, ki trka na vrata slovenskega Telekoma, je v tretjinski državni lasti. In ko bodo pod zastavo nujne privatizacije slovenske

ekonomije na vrata potrkali nemški železničarji, je treba vedeti, da je družba Deutsche Bahn AG v stodontni lasti zvezne nemške države.

Kakšna je bilanca Alenke Bratušek v trenutkih, ko njen mandat predsednice vlade ugaša, hkrati pa postaja podpredsednica evropske komisije? Slovenija se je trojki izognila. »Privatizacijski« procesi, ki jih lahko razumemo tudi kot procese ugašanja lastništva slovenske države in vstopanja nemške države v lastniško strukturo slovenske ekonomije, so se začeli. Tik pred volitvami je Alenka Bratušek sicer proces »privatizacije« teatralno ustavila, a le za nekaj dni.

Je v dobrem letu dni vodenja vlade pokazala znatno količino politične spretnosti in analitične lucidnosti? Niti ne. S tem, ko je zahtevala kongres Pozitivne Slovenije, na katerem naj bi formalno postala predsednica stranke, je pokazala na znatno mero politične naivnosti. Ob zahtevi za sklic kongresa ni »pozabila« na možnost, da bi si Zoran Janković želel vrnitve v državno strankarsko orbito.

Enako pomembno kot politična in ekonomska zapuščina je tisto, česar ni spremenila. Alenka Bratušek ni spreminjala obrazcev politične kulture. Če zadnji dve desetletji velja, da koalicije ob kadrovske kombinatorikah najprej pomislijo na »svoje« ljudi, je Alenka Bratušek s samokandidaturo za članico evropske komisije ta obrazec privedla do logičnega roba.

In zdaj? Na slovenski politični Triglav je v obdobju politične turbulence splezala bliskovito hitro. A zdaj je na evropskem političnem Mont Blancu. Polje energetike, s katerim naj bi se ukvarjala, je polje velike igre. Večjega ekonomsko-političnega igrišča, kot je energetika, ni. Z velikimi igrišči pa ima malo izkušenj. Bila je predsednica slovenske vlade. In bila je članica upravnega odbora nogometnega kluba Triglav Kranj.